

Motion till riksdagen

1987/88:Jo68

av Martin Olsson (c)

med anledning av prop. 1987/88:165 om reglering av priserna på jordbruksprodukter, m. m.

I proposition 1987/88:165 framlägger regeringen förslag om prisreglering på jordbruksprodukter för tiden den 1 juli 1988 — den 30 juni 1989. Dessutom framläggs vissa andra förslag samt anmäls att regeringen avser att från och med den 30 juni 1989 avveckla det sedan den 1 juli 1985 tillämpade tvåprissystemet i mjölkproduktionen.

När regeringen nu — trots motstånd från jordbrukets organisationer — avser att avveckla tvåprissystemet finns anledning att se vad detta system hittills inneburit av fördelar för jordbruket och vilka följderna torde bli av ett avskaffande av detta system redan nästa år.

Syftet med tvåprissystemet var — och är — att anpassa mjölkproduktionen till efterfrågan på mjölk och mejeriprodukter.

Tack vare tvåprissystemet har det tidigare överskottet på mjölk, som ledde till stora exportkostnader, eliminerats. Genom inbesparandet av exportkostnader har avräkningspriset på mjölk till leverantörerna med kontrakt inom tvåprissystemet kunnat höjas med cirka 35 öre per kg. Balans mellan produktion och inhemsk efterfrågan på mjölk har främst kunnat uppnås genom att mjölkleverantörer med kontrakt avstått från att utnyttja viss produktionskapacitet, t. ex. vissa båsplatser för kor.

Ur regionalpolitisk synpunkt är det av största betydelse att mjölkproduktionen i norra Sverige hålls uppe. Det har också varit en uttalad målsättning från näringsens sida att garantera mjölkproduktion i dessa delar av landet. Det beräknas att jordbruket i mellersta och övre Norrland tillförts cirka 100 milj. kr. i högre avräkningspriser under fjolåret jämfört med den situation med överskottsproduktion — och därmed stora exportkostnader — som skulle ha rått utan tvåprissystemet.

Tvåprissystemet har alltså löst problemet med överskottsproduktion, gett jordbrukarna bättre avräkningspris och skyddat mjölkproduktionen i norra Sverige, där den utgör en nödvändighet för flertalet heltidsjordbrukare.

Svenska Mejeriernas Riksförening, SMR, och LRF har begärt en förlängning av tvåprissystemet med tre år från och med den 30 juni i år, då den första perioden av försöksverksamhet utgår. Man har framhållit att tvåprissystemet inte bör avskaffas förrän marknadssituationen stabiliserat sig.

Regeringens förslag om att nu besluta att systemet skall upphöra den 30

juni 1989 kommer att få mycket långtgående konsekvenser för samtliga mjölkproducenter både på kort och på lång sikt.

Många mjölkproducenter, främst i södra och mellersta Sverige, kommer omedelbart att vidta åtgärder för att öka produktionen genom att utnyttja mer av sin kapacitet. Det finns således en uppenbar risk för att produktionen snabbt ökar. Avräkningspriserna kommer då att pressas av ökade exportkostnader. Överslagsberäkningar visar att en jordbrukare med 15–20 kor kommer att få inkomsten sänkt med omkring 25 000 kr. per år.

Eftersom mjölkproduktionen har större betydelse för jordbrukarna i norra Sverige än i övriga landet skulle norrlandsjordbrukarna drabbas hårdast av en försämrad lönsamhet inom mjölkproduktionen. Det är därför av speciellt intresse för norrlandsjordbrukarna att tvåprissystemet får fortsätta att gälla.

Redan det nuvarande systemet har utformats så att mjölkproducenterna i norra Sverige haft betydande fördelar i förhållande till övriga landet. Så t. ex. har prisskillnaden mellan det som produceras inom tvåprissystemets ram och av dem som valt att stå utanför varit mycket liten i mellersta och övre Norrland medan skillnaden i övriga landet varit betydligt större.

I LRF:s och SMR:s förslag till fortsatt tvåprissystem har den regionalpolitiska prägeln skärpts ytteligare genom att man låtit kontraktskvantiteterna stiga mera i norra Sverige än i övriga landet och genom att exportfinansieringsavdraget blir lägre i norra Sverige. Tillsammans skall det ge mjölkproducenterna i norra Sverige fördelar.

Mycket starka skäl talar enligt min mening för att tvåprissystemet förlängs under tre år, enligt jordbruksorganisationernas förslag. Eftersom det är av största betydelse för jordbrukarna att produktionen avpassas till efterfrågan, och eftersom jordbrukarna genom sina organisationer aktivt arbetat för att uppnå en produktionsanpassning är det synnerligen anmärkningsvärt att regeringen avser att gå emot deras klara viljeyttring när det gäller tvåprissystemet.

Riksdagen bör därför — och särskilt med hänsyn till vikten av att skydda mjölkproduktion och mjölkproducenter i norra Sverige — uttala att tvåprissystemet bör förlängas på det sätt som LRF och SMR föreslagit.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om förlängning av tvåprissystemet för mjölk.

Stockholm den 10 maj 1988

Martin Olsson (c)

Mot. 1987/88
Jo68